

РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ОСОБИСТОСТЕЙ У СТУДЕНТІВ ХУДОЖНЬО-ГРАФІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Шиловцева Н.В., Іноземцева С.В., Чен Н.В.
ХНПУ ім. Г.С. Сковороди.

Анотація. Стаття присвячена розвитку художньо-творчих навичок і вмінь студентів, формуванню їх мистецького світогляду. Особлива увага приділена можливостям мистецтва як основи формування художнього світогляду студентів.

Ключові слова. Педагогічна професія, образотворче мистецтво, творчість, особистість.

Аннотация. Шиловцева Н.В., Иноземцева С.В., Чен Н.В. Развитие творческих особенностей у студентов художественно-графического факультета. Статья посвящена развитию художественно-творческих навыков и умений студентов, формированию их художественного мировоззрения. Особое внимание посвящается возможностям искусства как основы формирования художественного мировоззрения студентов.

Ключевые слова. Педагогическая профессия, изобразительное искусство, творчество, личность

Annotation. Shilovtseva N.V., Inozemtseva S.V., Chen N.V. Development of creative features in students artly - graphic faculty. The article is devoted to artistic development of students, especially to forming of its artistic outlook. Special attention is paid to abilities of art as the basis of forming of artistic outlook of students.

Key words. Pedagogical trade, the fine arts, creativity, the person

Постановка проблеми. Ускладнення вимог, що пред'являються сьогодні до вчительської професії, обумовлює пошуки шляхів і засобів підвищення рівня професіоналізму випускників педагогічного університету. Останнім часом у підготовці майбутніх вчителів усе більше уваги приділяється їхній особистості, інтелектуальній, духовній і емоційній сферам, збагаченню моральних та естетичних засад.

Аналіз досліджень і публікацій. Відомі навчально-методичні посібники з фахових дисциплін мистецького напрямку таких авторів, як Г.В. Смірнов, М.М. Ростовцев, М.Г. Козлов, Г.В. Беда, В.С. Кузін, О.М. Серов та ін.

Мета роботи. Виявити напрямки роботи викладача зі студентами під час підготовки художників-педагогів в процесі створення сприятливої творчої атмосфери навчання.

Україна у третьому тисячолітті переживає значні соціально-економічні зрушення. Вони зумовлюють реформування діяльності усіх соціальних інститутів суспільства. Провідним завданням цих інституцій має стати піднесення людини як найвищої цінності, розвиток її інтелекту, творчих можливостей. На розв'язання цих завдань спрямовані державні документи

Закон України "Про освіту", Державна національна програма "Освіта", концепція національного виховання, Закон України "Про вищу освіту".

Якщо ми звернемося до тлумачного словника, то побачимо, що терміни "здатний", "обдарований", "талановитий", вживаються як синоніми і відображають рівень здатності. При визначенні поняття "талант" підкреслюється його існування з народження. Тобто "талант" – це природні здібності, які дані Богом. Обдарованість – це стан таланту, ступінь його вираженості. Тому обдарованість потрібно розвивати.

Державні завдання щодо розвитку інтелекту та творчості викладачі факультету пристосовують до особливостей навчання майбутніх художників-педагогів. При цьому вони враховують, що існує декілька типів інтелектуальної обдарованості – це:

- раціональний, який проявляється у нахилі до абстрактного мислення. Такий нахил є необхідним для вчених, політиків, економістів, суспільних діячів;
- образно-художній. Його особливістю є мислення образами, конструкціями, моделями. Саме на цей тип обдарованості наші викладачі спираються під час проведення практичних занять та інших форм навчального процесу з дисциплін "Прикладна графіка", "Графічні матеріали", "Основи художнього конструювання та моделювання одягу", "Теоретичні основи дизайну".

Розвиток професійної майстерності здійснюється на практичних заняттях з профільних дисциплін. На спецкурсі "Техніка та технологія олійного живопису" студенти працюють у міських залах художнього та історичного музеїв, де займаються копіюванням живописних робіт видатних майстрів минулого. Студенти другого курсу роблять замальовки інтер'єру та екстер'єру будинку українського академіка живопису Г.С.Самокіша, вивчають будівлі архітектора Бекетова. На п'ятому курсі опановуються розробки композиційних схем робіт видатних майстрів живопису різних стилів.

Творчість у найвищому розумінні включає фактор непередбаченості, новизни. Це втілюється в підготовці спеціалістів-дизайнерів. У жовтні 2000 р. було створено театр моди "Арт-Фойє", щорічно дівчата беруть

участь у конкурсах, фестивалях ("Паром" – 2000 – 2006 роки, "Сезони моди - погляд у майбутнє", "Печерські каштани" – 2004 – 2006 роки, "Весна – мода - краса" – щорічний огляд студентських театрів мод). Авангардна колекція українського костюму "Слобожанка" демонструвалась у Києві (зараз ця колекція використовується ансамблем "Чарівна").

Процес творчого розвитку студентів ми бачимо у реалізації його вищого "Я" у художній та дизайнерській діяльності, де проявляється властиве їм цілісне відношення до сучасної реальності. Практичний вихід такого стану ми бачимо на тематичних оглядах та виставках студентських робіт у холах університету, міжнародному форумі "Дизайн - освіта" (який відбувся у Академії дизайну та мистецтв), екологічній акції "Чорнобиль – біль всієї землі", Міжнародному бієнале графічного дизайну "IV блок" (де роботи студента IV курсу Чжоу Чена були включені до каталогу виставки).

Одним з елементів таланту та обдарованості є уява – це здатність бачити сутність предметів, їх природну логіку. Механізмом уяви є створення нового реального образу. Цей процес здійснюється під час підготовки курсових та дипломних проектів. Ніколи на факультеті старшокурснику не нав'язувалася тема дипломного проекту. Вона завжди органічно впливала з його інтересів, творчих пошуків. Частина тем дипломних робіт кожного року пов'язана з вивченням Слобожанського краю, його місцевських здобутків.

Важливим показником формування творчої особистості, на наш погляд, є ті заклади освіти і культури, де працюють наші випускники.

Викладачі факультету під час роботи зі студентами використовують креативний підхід до розвитку їхньої творчості. На заняттях студенти повинні давати не тільки однозначні відповіді на проблеми, а й творчо їх обґрунтовувати, знаходити раціональні рішення. Більш того, освітянський процес має бути орієнтованим на розвиток особистості, художнього смаку, професійних навичок. Цей процес відбувається за допомогою фахівців з таких гуманітарних дисциплін – історія сучасного світу, історія України, педагогіка, психологія, іноземна мова та інших. Вони виводять наших талановитих

художників, дизайнерів та графіків з рівня професіоналів-ремісників на рівень професіоналів-майстрів, які будуть створювати прекрасне, дбати про національне і культурне вираження себе в мистецтві.

Отримані результати. Творчий потенціал особистості студента реалізується за такими напрямками: своєчасне виявлення інтелектуальних, моральних і психічних якостей особистості; розвиток мотиваційної сфери особистості; моделювання ситуацій і засобів спілкування для розвитку професійної спрямованості та культури життєдіяльності студентів.

Висновки. Для подальшого розвитку творчої особистості на факультеті необхідно:

- по-перше, посилити роботу в напрямку розробки та накопичення матеріалів для подальшої комп'ютеризації навчального процесу і створення електронних посібників з дисциплін художнього циклу. Зараз 60% наукової та освітньої інформації світу існує в електронній формі. Наше завдання – залучити студента до цього інформаційного середовища, де він зможе забезпечити власні інформаційні потреби (частково ми можемо не здійснювати, бо ректорат виділив комп'ютерний клас для факультету. Але залишився останній крок – підключення до мережі Інтернет).

- по-друге, у зв'язку з модернізацією вищої освіти і втіленням Болонського процесу доцільно всю навчально-методичну та виховну діяльність спрямувати на виконання таких основних позицій:

1. Запровадження кредитно-модульної системи, тобто системи обліку трудомісткості навчальної роботи в кредитах в межах концепції "навчання протягом усього життя".

2. Забезпечення контролю якості освіти з тим, щоб оцінка якості освіти ґрунтувалася не на тривалості, або змісті навчання, а тих знаннях та вміннях, яких набувають студенти за роки навчання.

3. Втілення мобільності навчального процесу, коли викладач спроможний на підставі нормативних навчальних дисциплін надати студенту цілий пакет

варіативних авторських курсів, а студент може вибрати з нього найбільш цікаві у фаховому плані.

4. Основним завданням навчально-виховного процесу на факультеті повинно стати забезпечення працевлаштування випускників, за рахунок розширення спектру навчальних дисциплін, які б формували професійне визнання кваліфікації випускника – конструювання, виготовлення та моделювання одягу, макетування, графічний дизайн, дизайн реклами, ефективної роботи під час педагогічних, виробничих практик на конкретних робочих місцях, поширення переліку цих об'єктів.

Література

1. Концепція професійно-художньої освіти // Професійно-технічна освіта. – 2000. – № 2. С. 43–47.
2. Мистецька школа в системі національної освіти України: Навчально-методичний посібник / Ред. колегія: Голод І.В. (відп. ред.), Голубець О.М., Варламова Т.Б. – Львів: Видавництво «Брати Сиротинські і К» 1999. – 204 с.
3. Сисюва С.О. Основи педагогічної творчості вчителя: навч. посіб. – К.: ІСДОУ, 1994. – 112.
4. Смагло Н.С. Сучасні аспекти розвитку творчої особистості // Дайджест педагогічних ідей та технологій. – 2002. – № 3. – С. 32–35.

ХУДОЖНІЙ ДОСВІД ЯК ЦІЛІСНИЙ ШЛЯХ ОСЯГНЕННЯ ІСТИНИ

Шрамко О. І.,

Криворізький державний педагогічний університет

Анотація. Уточнюючи уявлення про сутнісну єдність і власну специфіку філософського та художнього мислення, автор розглядає художній досвід як гармонічну єдність логіко-раціонального та образно-інтуїтивного осягнення істини.

Ключові слова. філософія, мистецтво, художній досвід, істина.

Анотация. Шрамко О. Художественный опыт как целостный путь постижения истины. Уточняя представления о сущностном единстве и собственной специфике философского и художественного мышления, автор рассматривает художественный опыт как гармоническое единство логико-рационального и образно-интуитивного постижения истины.

Ключевые слова. философия, искусство, художественный опыт, истина.

Annotation. Shramko O. Esthetical experience as a integral way comprehension of truth. By specifying the notion of essential unity and peculiarity of the philosophical and aesthetic thinking, the author considers esthetical experience as a harmonically united logic-rational and imaginal-intuitive comprehension of truth.

Key words. philosophy, art, esthetical experience, truth.

Постановка проблеми. Сучасна картина світу стрімко змінюється. Уявлення про раціональну світобудову, що підвладна логічному осмисленню, поступово втрачають свої авторитетні позиції. Філософія, яка історично була покликана давати відповідь на питання «що є істина?», оперуючи рефлексивно-